

ПЕРВОБЫТНОЕ ИСКУССТВО

К.С. Метлицкая

Научный руководитель – к.и.н., доцент *И.Ю. Сервачинский*
Белорусский национальный технический университет

В докладе рассматриваются ранние формы искусства, которые соответствуют первобытно-общинной стадии исторического развития. Уделено значительное внимание ключевым проблемам, связанным с происхождением искусства, исходными моментами художественного творчества, его основными видами, значением для человеческой личности, а также общественной ролью искусства.

Исследуются периоды каменного века (палеолит, мезолит, неолит), в рамках которых рассматриваются причины возникновения искусства, его становление и развитие на примерах разных регионов планеты.

Наиболее яркими явлениями первобытного искусства стали, по мнению автора, первобытные «Венеры», наскальная живопись Северной Испании и Южной Франции эпохи верхнего палеолита, условное мезолитическое искусство, мегалитическая архитектура неолита и бронзового века.

Прослеживая поэтапно историю искусства, обнаруживается, как в новых условиях, связанных с изменением характера жизни и деятельности человека, искусство выполняет различные общественные и эстетические функции.

Работа основывается главным образом на научных и научно-популярных изданиях, посвященных истории искусства.

УТВАРЭННЕ ЛІТОЎСКАЙ МІТРАПОЛІ І БАРАЦЬБА ЗА НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ

В.М. Мярчук

Навуковы кіраўнік – к.гіст.н. *І.Э. Яленская*
Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.С. Пушкіна

Геапалітычнае становішча ВКЛ паміж Захадам і Усходам уплывала на сацыяльна-эканамічнае, дзяржаўнае, духоўнае жыццё беларускага народа, яго менталітэт. Яно абумоўлівала неабходнасць барацьбы ВКЛ за сваю незалежнасць, дзяржаўны суверанітэт. Адным са сродкаў захавання палітычнай і культурнай незалежнасці краіны з'яўлялася імкненне да стварэння самастойнай праваслаўнай царквы і асобнай мітраполіі. Чым больш выразна вызначалася тэндэнцыя цэнтралізацыі, чым больш могутнай станавілася дзяржава, тым больш настойліва вялікія літоўскія князі займаліся праблемай стварэння аўтаномнай заходнерускай царквы. Мэта даследвання – вызначыць этапы ў працэсе стварэння літоўскай мітраполіі.

Першы перыяд – з моманту заснавання ВКЛ і да пачатку XIV ст. – магчыма ахарактэрызаваць як час падрыхтоўкі да барацьбы. Другі перыяд распачаўся з прыходам да ўлады вялікага князя Гедыміна і працягваўся да пачатку XV ст. У гэты час поспехі ў справе ўтварэння літоўскай мітраполіі былі неўстойлівыя, аднак быў закладзены падмурак для дасягнення мэты. У 1320 годзе Гедымін заснаваў Літоўскую мітраполію з цэнтрам у Навагрудку, што складалася з Полацкай і Тураўскай епархіі. Літоўская мітраполія займала 82-е месца сярод іншых 110 мітраполіяў, якія залежылі ад канстанцінопальскага патрыярха. Першы мітрапаліт Літоўскай мітраполіі Феафіл, якога прызначыў канстанцінопальскі патрыярх Іаан Глікэ і зацведзіў візантыйскі імператар Андронік Старэйшы, у 1329 годзе прымаў удзел у Канстанцінопальскім саборы. Пасля смерці Феафіла, Маскоўскі мітрапаліт Феагност дабіўся закрыцця Літоўскай мітраполіі. З сярэдзіны XIV ст. пачалося палітычныя супрацьстаянне паміж ВКЛ і Маскоўскім княствам і лідэрамі гэтых дзяржаў – Альгердам і Дзмітрыям Іванавічам. Альгерд рабіў крокі, каб аднавіць Літоўскую мітраполію і перемясціць духоўна-адміністрацыйны цэнтр усходнеславянскага праваслаўя ў ВКЛ. У 1354 г. ён паспрабаваў пасадзіць на мітраполію ў Кіеве свайго сваяка Рамана. Яго сапернікам выступіў маскоўскі